

PREMA SUVREMENOJ NASTAVI

(Wolfgang Mattes: *Rutinski planirati – učinkovito poučavati*, Naklada Ljevak, Zagreb, 2007.)

Knjiga *Rutinski planirati – učinkovito poučavati* njemačkoga pedagoga i didaktičara Wolfganga Mattesa, u prijevodu Slavice Bilić objavljena u Nakladi Ljevak 2007., plod je višegodišnjega teorijskog i praktičnog autorova bavljenja poučavanjem i nastavom. U pet poglavlja na 240 stranica nastoji se odgovoriti na pitanje kako udovoljiti zahtjevima suvremene nastave – da ona bude u skladu s očekivanjima – raznovrsna, dobro strukturirana, orijentirana prema stjecanju kompetencija, da ispunjava standarde i optimalno potiče svakog pojedinog učenika.

U prvom poglavlju *Svakodnevna priprema (Ovako će vaše upravljanje vremenom i sustav planiranja biti optimalni)* autor nudi konkretne prijedloge za razvoj kompetencija koje će nastavnicima pomoći u postizanju bolje organizacije radnog tjedna, bolje nastave i više osobnog zadovoljstva. U drugom poglavlju, *Vođenje bilježnice, domaće zadaće, ocjene i pomoć koja rasterećuje nastavu*, nalazimo brojne korisne savjete o tome kako naučiti učenike da dobro vode svoje bilježnice, kako ih potaknuti na izradu radnih mapa (*portfolio*) te kako brzo, transparentno i pravedno ocijeniti bilježnice. Pristupačno govori o nužnosti zajedničkog rada nastavnika, učenika i roditelja u nastojanjima da svi učenici budu potaknuti na redovito pisanje zadaće, a da im škola zbog toga ne omrzne. U obavljanju složenog i odgovornog, ali i vrlo osjetljivog zadatka ocjenjivanja učenika nudi korisna načela: *ne biti bojažljiv, raditi s preglednom količinom kriterija, učiniti kriterij transparentnim, dopustiti učenicima samoocjenjivanje, pri sukobu ostati dosljedan i istodobno fleksibilan*. O frontalnoj nastavi i samostalnom radu učenika u ostvarivanju obrazovnih standarda promišlja se u trećem poglavlju. Shematski je prikazan temeljni obrazac za kombinaciju postupaka kojima upravljaju učenici i onih koje usmjeruje nastavnik, obrazloženi su raznovrsni društveno-radni nastavni oblici i njihova uloga u nastavnom procesu. Autor ističe kako je „umijeće vođenja razgovora jedna od najvažnijih ključnih kvalifikacija za nastavnički poziv” te, sublimirajući osobna iskustva iz nastavne prakse, nudi brojne korisne savjete za vođenje razgovora u

nastavi, za planiranje samostalnog rada učenika, rada u paru i skupinskoga rada, upućuje na razvijanje interakcijskih odnosa u radu te njegovanje kulture uzajamnog uvažavanja i poticanja, a sve u funkciji podizanja odgojno-obrazovnog procesa na kvalitetniju i suvremeniju razinu.

Stjecanju kompetencije čitanja, što je važan preduvjet za stjecanje znanja i kompetencija u svim nastavnim predmetima, posvećeno je četvrto ujedno i najopsežnije poglavlje naslovljeno *Poboljšati kompetenciju čitanja u radu sa stručnim tekstovima (Planirati brzo i rutinski s metodičkim aranžmanima neovisnim o temama)*. Autor navodi šest metodičkih postupaka za poboljšanje kompetencije čitanja potvrđenih u praksi: istraživačku metodu, metodu prikupljanja teksta, umne mape, učenje pomoću slikovnih prikaza, ppt prezentacije i razumijevanje teksta planskim radom. Svaki je postupak podrobno obrazložen, navedene su smjernice za njegovu primjenu na pojedinim naobrazbenim stupnjevima te iznesena dosadašnja iskustva u primjeni. Za svaki su postupak ponuđeni i predlošci koji se mogu koristiti u nastavi ili poslužiti kao poticaj za izradu vlastitoga radnog materijala.

U petom poglavlju *Disciplina – nešto o čemu se valja brinuti (postupati preventivno i donositi odluke na temelju jasnog koncepta)* autor govora o temi koja kao ni jedna druga „ne donosi nastavnicima toliko glavobolje”. Odlučno tvrdi da treba „uvesti disciplinu, uspostaviti njeno prihvaćanje, održati je i primarno reagirati pri smetnjama, tako da se održi okvirni red kojem svi teže”. Na veoma poticajan i zanimljiv način objašnjava kako je moguće provesti vlastiti koncept za stvaranje i podupiranje discipline i za primjereno reagiranje na smetnje u nastavi. Također ističe važnost samopoučavanja jer bez obzira na to koliko je tko dugo u nastavničkom poslu, uvijek iznova treba „svojem glasu dati više izražajnosti i sigurnosti, školovati svoju artikulaciju, provjeriti svoju mimiku i gestikulaciju, promatrati držanje svoga tijela, promišljati kako sve to djeluje na druge ljude”. Autor nije zaboravio istaknuti važnost pohvale koja na najbolji način pridonosi poštivanju postavljenih pravila i jača pozitivno ponašanje. Ne dopušta si ni da padne u zamku pretjeranog idealiziranja pa predlaže sankcije i strože postupanje od puke opomene i prijateljskog razgovora za one koji odviše često ne poštuju pravila. S razlogom ohrabruje mlade nastavnike i one koji tek ulaze u svijet prosvjetno-pedagoškog rada da ne misle kako su zakazali ako nisu dragi i posežu za strogom mjerom. Nije teško zaključiti da autor želi naglasiti kako je veoma bitno da se učenici na vrijeme nauče ponašati u skladu

s opće važećim pravilima ponašanja jer tako omogućujemo mladim naraštajima da se spremno nose sa zahtjevima životne stvarnosti.

Zanimljivo je da u ovoj knjizi nema popisa literature. Autor se odrekao i citiranja drugih objasnivši svoju odluku time što mu je „stalo do reproduciranja praktičnih iskustava”. U skladu s tim knjiga obiluje vježbama, zadacima, upitnicima, predlošcima radnoga materijala za raznovrsne nastavne sadržaje, a preglednosti i lakom snalaženju u knjizi pridonosi sažetak tema naveden na početku svakog poglavlja.

Rutinski planirati – učinkovito poučavati zanimljiv je priručnik koji nudi najkonkretniju pomoć nastavnicima i u tom smislu predstavlja dragocjen doprinos suvremenoj pedagoškoj, didaktičkoj i metodičkoj literaturi. Vjerujemo da će privući ne samo sadašnje nego i buduće nastavnike, studente nastavničkih fakulteta, ali i prosvjetne savjetnike i sve one koji bilo izravno ili neizravno sudjeluju u kreiranju nastavnog procesa, a time i u ostvarivanju kvalitete odgojno-obrazovnoga rada.

Sanja Soče